

การพัฒนาพื้นที่ภาคตะวันตกกับแผนเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ระยะห้า (พ.ศ. 2525-2529)

ม.นุ วลัยเพ็ชร
คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ภาคตะวันตกจัดว่าเป็นภูมิภาคหนึ่งที่รัฐบาลจำเป็นต้องดำเนินการพัฒนาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมระยะที่ 5 โดยที่ภูมิภาคนี้มีความใกล้ชิดกับมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ เพราะมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาลัยเขตนครปฐม ซึ่งตั้งอยู่ในจังหวัดนครปฐม ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งที่ตั้งอยู่ในภาคตะวันตกของประเทศ จึงควรที่จะได้มีการเข้าใจอย่างถ่องแท้เสียก่อน ด้วยเหตุนี้ผู้เรียบเรียงจึงได้อาศัยข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ห้า พ.ศ. 2525-2529 ทั้งที่เป็นฉบับหลักและฉบับย่อยต่าง ๆ ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีมาเรียบเรียงและวิเคราะห์ เพื่อให้เกิดความเข้าใจเป็นเอกภาพมากยิ่งขึ้น

เท่าที่ผ่านมากิจกรรมการผลิตส่วนใหญ่มารวมตัวกันอยู่ในบริเวณกรุงเทพมหานคร ขนาดของประชากรและอิทธิพลของกรุงเทพมหานครได้ขยายตัวในอัตราที่เร็วกว่าเมืองอื่น ๆ ในภาคต่าง ๆ มาก และเมืองอื่น ๆ ในส่วนภูมิภาคมีอัตราการเติบโตค่อนข้างช้ามาก กิจกรรมอุตสาหกรรมและบริการก็ไม่

กระจายไปสู่ส่วนภูมิภาคมากนัก เพราะมากระจุกรวมตัวกันอยู่ในกรุงเทพมหานครและบริเวณภาคกลางใกล้เคียง ฉะนั้นแผนพัฒนา ฉบับที่ 5 จึงได้กำหนดแนวทางที่จะกระจายความเจริญและกิจกรรมเศรษฐกิจไปสู่ส่วนภูมิภาค โดยได้คัดเลือกพัฒนาพื้นที่เฉพาะ 5 แห่ง เพื่อให้ส่วนภูมิภาคได้เข้า

มีส่วนเสริมในการปรับโครงสร้างการผลิต การเกษตรและอุตสาหกรรมให้ ได้ผลยิ่งขึ้น อีกทางหนึ่ง ตลอดจนจะมีส่วนในการแก้ปัญหาทางด้านความมั่นคงได้ด้วย พื้นที่ เฉพาะดังกล่าวนี้ได้แก่ บริเวณชายแดนของ ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาค ใต้แถบชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของอ่าว ไทย และภาคตะวันตก ขณะเดียวกันได้ กำหนดที่จะพัฒนาระบบเมือง และชุมชน ชนบท โดยเฉพาะการกำหนดพัฒนาระบบ เมืองหลักและเมืองรองขึ้นในภาคต่าง ๆ ตลอดจนภาคตะวันตก ตลอดจนทั้งพัฒนากรุง เทพมหานคร ไปในลักษณะที่จะสร้างความ สมดุลเกี่ยวกับระบบเมืองและชุมชนชนบท ได้ดีในอนาคต

การแบ่งเขตพัฒนาภาคตะวันตก

ภาคตะวันตกในความหมายของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีนั้น ประกอบด้วยจังหวัด 8 จังหวัด คือ นคร-ปฐม สมุทรสาคร สมุทรสงคราม ราชบุรี เพชรบุรี กาญจนบุรี สุพรรณบุรี และ ประจวบคีรีขันธ์ เมื่อประมาณ 4 ปีที่แล้ว รัฐบาลได้ว่าจ้างบริษัทอังกฤษบริษัทหนึ่งมา สำรวจสภาพพื้นที่ภาคตะวันตกทั้ง 8 จังหวัด เพื่อนำข้อมูลมาประกอบกับวางแผนพัฒนา

ประเทศในแผนพัฒนา ระยะที่ห้า ซึ่งบริษัท ต่างประเทศบริษัทหนึ่งเสนอว่า พื้นที่ภาคตะ-วันตกนี้แบ่งออกได้เป็น 4 เขตคือ

1. เขตเศรษฐกิจทรุคโทรม ได้แก่ เขตเศรษฐกิจทรุคโทรมตามบริเวณชายฝั่ง ทะเลนับตั้งแต่บริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัด ต่าง ๆ คือ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสง-คราม เพชรบุรีลงไปถึงประจวบคีรีขันธ์
2. เขตเศรษฐกิจขยายตัว ได้แก่บริเวณ ตอนกลางของภาค ซึ่งคลุมพื้นที่ตะวันออก เฉียงใต้ของจังหวัดกาญจนบุรี ตะวันตกของ สุพรรณบุรี ตะวันตกเฉียงเหนือของนคร ปฐม ตอนกลางของราชบุรี ชักตะวันออก ของตอนกลางเพชรบุรี และด้านตะวันออก ของบริเวณตอนกลางส่วนบนของประจวบ คีรีขันธ์
3. เขตเกษตรดั้งเดิม ได้แก่บริเวณชั้ก ตะวันออกของสุพรรณบุรี ชักตะวันออก และตอนใต้ของนครปฐม ชักตะวันออกของ ราชบุรี และเขตตะวันตกของบริเวณชายฝั่ง ทะเลของจังหวัดเพชรบุรี
4. เขตบุกเบิกบริเวณป่าเขา ได้แก่ บริเวณชั้กตะวันตก และตะวันออกเฉียง ของกาญจนบุรี บริเวณตะวันตกของราชบุรี ชักตะวันตกของบริเวณตอนกลางเพชรบุรี และ บริเวณ ใจกลาง ส่วนบนของประจวบ คีรีขันธ์

การกำหนดพื้นที่เพื่อพัฒนา

จากข้อมูลของการสำรวจพื้นที่ภาคตะวันตกทั้งสี่เขตดังกล่าวแล้ว สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาเสนอข้อ เสนอแนะเพื่อกำหนดพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับความสำคัญในการพัฒนา ระยะที่ 5 ก็คือในสองพื้นที่แรกคือ เขตเศรษฐกิจทรุกโทรมกับเขตเศรษฐกิจขยายตัว ส่วนพื้นที่อีกสองเขตนั้นก็คงจะได้รับการพิจารณาอย่างจริงจังในแผนพัฒนาระยะต่อไป เพราะเขตเกษตรก็ยังมีประสบปัญหาด้านผลผลิตข้าวต่อพื้นที่ยังไม่สูงเท่าที่ควร และเขตบุกเบิกบริเวณป่าเขาที่ปลูกพืชไร่ก็ประสบปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลาย โดยเฉพาะการบุกรุกทำลายป่าไม้และการลักลอบซุกแร่

เนื่องจากเนื้อที่ 8 จังหวัดของภาคตะวันตกนั้นมีเนื้อที่ 28.8 ล้านไร่ ประชากรในปี 2522 ประมาณ 3.5 ล้านคน มีผลผลิตของภาคมีสัดส่วนสูงร้อยละ 11 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์รวมของประเทศ และรายได้ต่อบุคคลสูงถึง 10,650 บาท จึงจัดได้ว่าภูมิภาคนี้เป็นพื้นที่ที่มีแนวการพัฒนาสูงมาก ด้วยเหตุนี้ถ้าพิจารณาหนังสือจากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เมื่อเดือนมีนาคม 2525 ที่กล่าว

ถึงระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการพัฒนาชนบทในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (2522-2529) โดยระบุว่าพื้นที่เป้าหมายดังกล่าวคลุม 37 จังหวัด (ปัจจุบันมี 38 จังหวัด เนื่องจากมีจังหวัดมุกดาหารตั้งขึ้นใหม่) 242 อำเภอ และ 44 กิ่งอำเภอ ซึ่งจะเห็นได้ว่า จำนวนอำเภอและกิ่งอำเภอเหล่านี้ส่วนใหญ่มีอยู่ทางภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทางภาคใต้ที่จังหวัดปัตตานีก็มี 7 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ จังหวัดนครศรีธรรมราชก็มี 9 อำเภอ กับหนึ่งกิ่งอำเภอ จังหวัดพัทลุงมี 5 อำเภอ และ 2 กิ่งอำเภอ จังหวัดสงขลามี 3 อำเภอ และหนึ่งกิ่งอำเภอ จังหวัดสตูลมี 2 อำเภอ ส่วนทางภาคตะวันตกไม่มีอำเภอใดและกิ่งอำเภอใดที่จัดว่าเป็นเขตชนบทยากจน ดังนั้นจึงกล่าว ได้ว่าการพัฒนาภาคตะวันตกในแผนพัฒนาระยะที่ 5 นี้ ถือว่าเป็นการพัฒนาตามปกติ มิได้มีพื้นที่เป็นเขตชนบทยากจนในภูมิภาคที่จะต้องพัฒนาแบบภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือบางส่วนของภาคใต้ดังกล่าวมาแล้ว

ด้วยเหตุดังกล่าวแล้วและเหตุผลของนโยบายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สามารถแยกพื้นที่พัฒนาออกเป็น 4 ส่วนด้วยกันคือ

- 1. พื้นที่เขตเศรษฐกิจทรูทโรม
- 2. พื้นที่เขตเศรษฐกิจขยายตัว
- 8. การพัฒนาระบบเมืองและชุมชนชนบท

4. การพัฒนาพื้นที่เพื่อความมั่นคงและพื้นที่พิเศษที่มีปัญหาด้านความมั่นคง

1. พื้นที่เขตเศรษฐกิจทรูทโรม เขตนี้ได้แก่พื้นที่เขตเศรษฐกิจทรูทโรมตามบริเวณชายฝั่งทะเลของจังหวัดต่าง ๆ คือ จังหวัดสมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี ลงไปจนถึงใต้สุดของประจวบคีรีขันธ์ มีพื้นที่ประมาณ 2 ล้านไร่ หรือประมาณร้อยละ 7 ของพื้นที่ภาคตะวันตกทั้งหมด มีประชากรประมาณ 472,000 คน มีมูลค่าผลผลิตรวมประมาณ 8,600 ล้านบาท รายได้ส่วนใหญ่เกิดจากการประมง และผลผลิตมะพร้าว

1.1 ปัญหา

(1) การทรุดตัวของ การประมงทะเล การประมงทะเลซึ่งจัดว่าเป็นอาชีพหลักกำลังทรุดตัว เนื่องจากปริมาณสัตว์น้ำลดลงอันสืบเนื่องจากการจับเกินกำลัง อีกทั้งน้ำมันเชื้อเพลิง และเครื่องมือทำการประมงมีราคาสูง ทำให้ชาวประมงประสบการขาดทุนและมีจำนวนชาวประมงลดลง โดยเฉพาะอย่างยิ่งชาวประมงขนาดเล็กไม่สามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

(2) ผลผลิตต่อเนื้อที่ของมะพร้าว

ลดลง โดยเฉพาะมะพร้าวที่ปลูกอยู่ทางตอนใต้ของภาค เช่น ที่ประจวบคีรีขันธ์ ปรากฏว่าเป็นมะพร้าวอายุมากและพันธุ์เก่าทำให้ผลิตผลต่ำและมีการต้านทานโรคน้อย

(3) สภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม

เกิดขึ้นเนื่องจากภาวะมลพิษที่เกิดจากโรงงานน้ำตาลภายในภาค เพราะระบบการกำจัดน้ำเสียส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยมีประสิทธิภาพ และปราศจากการควบคุมอย่างละเอียดถี่ถ้วน จึงก่อให้เกิดอันตรายต่อการปลูกพืชสวนและเลี้ยงสัตว์น้ำ นอกจากนี้ในพื้นที่บางแห่งมีน้ำทะเลแทรกซึมทำให้พืชสวนได้รับความเสียหาย

(4) อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ยังไม่พัฒนาเท่าที่ควร บริเวณหาดทรายชายทะเลในเขตนี้มีอยู่หลายแห่งที่สามารถพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวได้เป็นอย่างดี แต่ปรากฏว่ามีบริการขนพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไม่เพียงพอ เช่น การติดต่อสื่อสาร น้ำอุปโภคและสถานบริการต่าง ๆ จึงทำให้อุตสาหกรรมประเภทนี้ของภาคยังไม่ได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่

2.2 เป้าหมายการพัฒนาและมาตรการ

- (1) เพิ่มปริมาณสัตว์น้ำทะเลและน้ำจืด เพื่อชดเชยการประมงทะเลที่ทรุด

หนักในพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเล จำนวน 109 หมู่บ้าน ของ 12 อำเภอใน 4 จังหวัด คือ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม เพชรบุรี และประจวบคีรีขันธ์ มีมาตรการเร่งพัฒนาการประมงขนาดเล็ก และประมงน้ำจืด โดยให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อและให้การพัฒนาบริการขั้นพื้นฐานและฝึกอบรมด้านวิชาการเพื่อปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ และวิธีดำเนินการให้มีประสิทธิภาพ แนะนำให้ชาวประมงรวมตัวกันเป็นกลุ่มชาวประมงเพื่อจรรโลงความแน่นอนในค่านาราคาและตลาด ตลอดจนหาอาชีพรองให้แก่ชาวประมงเพื่อเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่งด้วย ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำแถบชายฝั่งทะเลและแหล่งน้ำธรรมชาติ โดยพัฒนาปรับปรุงสถานี่ประมงจังหวัดแถบชายฝั่งทะเลเพื่อใช้เป็นศูนย์วิจัยการเพาะเลี้ยงและขยายพันธุ์สัตว์น้ำ ให้การฝึกอบรมด้านวิชาการแก่ผู้เลี้ยงโดยขอความช่วยเหลือด้านงบประมาณดำเนินการจากองค์การ เอฟ. เอ. โอ. สนับสนุนให้ผู้เลี้ยงรวมกลุ่มกันเพื่อสร้างความแน่นอนในค่านาราคาและตลาด เร่งพัฒนาที่ดินบริเวณชายฝั่งทะเลเพื่อการเพาะเลี้ยงกุ้งและป่าไม้ชายเลน โดยจัดทำโครงการตัวอย่างในที่ดินของเอกชน ซึ่งเป็นที่กว้างว่างเปล่าชายทะเลหรือพื้นที่หากลือเค็มที่

ชาวนาเกลือต้องการเปลี่ยนอาชีพ ในจังหวัดสมุทรสาคร และประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดละ 1,000 ไร่ โดยที่สำนักงานพัฒนาที่ดินชายทะเลช่วยเหลือในด้านการฝึกอบรมทางวิชาการเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการต่าง ๆ ตลอดจนการจัดหาแหล่งเงินกู้ให้แก่เกษตรกรเพื่อใช้จ่ายในการลงทุนดังกล่าว แต่การดำเนินการเกษตรกรจะต้องเป็นผู้ดำเนินการเองทั้งหมด

(2) เพิ่มผลผลิตต่อเนื่องของมะพร้าวที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เช่นที่อำเภอเมือง ทับสะแก บางสะพาน และกิ่งอำเภอสะพานน้อย ในเนื้อที่ประมาณ 3,750 ไร่ ต่อปี โดยให้ได้ผลประมาณ 80-100 ผลต่อต้นต่อปี โดยมีมาตรการส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวปรับปรุงพันธุ์ใหม่ทดแทนซึ่งได้แก่พันธุ์มาวา พี บี 121 ซึ่งเป็นพันธุ์ผสมที่ให้ผลผลิตสูง และมีความต้านทานโรคได้ดีกว่า นอกจากนี้จะดำเนินการจัดสร้างสถานีทดลองเพาะพันธุ์มะพร้าวขึ้นในภาคนี้ และแนะนำให้เกษตรกรผู้ปลูกมะพร้าวได้ปลูกพืชไร่อายุสั้นควบคู่ไป ในระหว่างที่รอผลผลิตของมะพร้าว เช่น ถั่วลิสง มันเทศ และข้าวโพด

(3) ควบคุมความเสื่อมโทรมของสภาพแวดล้อม โดยเฉพาะสภาพแวดล้อม

โรงงานน้ำตาลที่กระจุกตัวอยู่บริเวณสองฝั่งของแม่น้ำแม่กลอง โดยมีมาตรการควบคุมและป้องกันภาวะมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมน้ำตาลอย่างจริงจังโดยปรับปรุงการประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐที่ทำการศึกษาวิจัยและหน่วยงานที่ควบคุมป้องกันให้ดีขึ้น ให้มีการสำรวจตรวจสอบภาวะมลพิษที่จะมีผลต่อการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำและพืชสวนในแม่น้ำสายสำคัญ และพื้นที่ชายฝั่งของภาคอย่างต่อเนื่อง ทบทวนข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น นอกจากนี้มีมาตรการเร่งรัดการก่อสร้างผนังกันน้ำเค็มในบริเวณที่ได้รับผลกระทบจากน้ำเค็มในจังหวัดสมุทรสาครและสมุทรสงคราม โดยที่ราษฎรต้องให้ความร่วมมือในเรื่องเกี่ยวกับการเวนคืนและเสียสละที่ดินเพื่อการก่อสร้างด้วย

(4) ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในบริเวณหาดทรายชายทะเลของอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี และอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีให้เป็นสถานที่ดึงดูดใจนักท่องเที่ยวโดยมีมาตรการปรับปรุงบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ให้ดีขึ้น เช่น น้ำอุปโภคบริโภค เส้นทางคมนาคม และการสื่อสาร รวมทั้งปรับปรุง

สถานประกอบการที่ให้บริการต่าง ๆ

2. พื้นที่เขตเศรษฐกิจขยายตัว พื้นที่เขตนึ่ง อยู่ตอนกลางของภาคทั้งกล่าวแล้ว เป็นพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจก้าวหน้า มีมูลค่าการผลิตสูงถึง 23,878 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 40 ของผลผลิตรวมของภาค อ้อยและสับปะรดจัดว่าเป็นพืชเศรษฐกิจแล้ว มีโรงงานน้ำตาลตั้งเป็นกระจุกอยู่บริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลอง ส่วนโรงงานสับปะรดกระป๋องส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในจังหวัดเพชรบุรีและประจวบคีรีขันธ์ ผลผลิตจากโรงงานน้ำตาลมีถึง 60 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตในประเทศ และผลผลิตจากโรงงานสับปะรดกระป๋องมีถึง 80 เปอร์เซ็นต์ของผลผลิตภายในประเทศ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออกสู่ตลาดต่างประเทศ นอกจากนี้ผลผลิตอุตสาหกรรมอันค้ำรองได้แก่ อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาและอุตสาหกรรมการต่อตัวถังรถโดยสารและรถบรรทุก ซึ่งมีแนวโน้มจะพัฒนาให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นอีกมาก

2.1 ปัญหา

(1) ผลผลิตต่อเนื่องที่ของอ้อยต่ำ และคุณภาพของสับปะรดอยู่ในเกณฑ์ต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากพันธุ์อ้อยที่ใช้ปลูกยังเป็นพันธุ์เก่าขาดแคลนน้ำและขาดแคลนเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อใช้ในการเพาะปลูก สำหรับ

สับประรดที่ปลูกส่วนใหญ่ยังมีคุณภาพและขนาดยังไม่ตรงตามความต้องการของโรงงานน้ำตาลมากนัก

(2) ปัญหาแหล่งที่ตั้งและต้นทุนในการผลิตของโรงงานอุตสาหกรรม โรงงานน้ำตาลที่ตั้งอยู่เป็นกระจุกบริเวณริมฝั่งแม่น้ำแม่กลองนั้น ปรากฏว่าอยู่ห่างไกลจากแหล่งวัตถุดิบทำให้เกิดการสูญเสียเปล่าซึ่งพลังงานอย่างมาก อีกทั้งอุปกรณ์การผลิตก็ปรากฏว่าล้าสมัย ทำให้การผลิตมีมาตรฐานและประสิทธิภาพต่ำ อุตสาหกรรมเครื่องเคลือบดินเผาที่ประสบภัยการจ้างงานสูง ส่วนอุตสาหกรรมการต่อตัวถังรถโดยสารและรถบรรทุกก็ประสบปัญหาด้านการเงิน

(3) ราคาไม่เที่ยงธรรมและการตลาดไม่แน่นอน การรับซื้ออ้อยในปัจจุบันไม่ได้คิดจากความหวาน แต่คิดจากน้ำหนัก และราคาของสับประรดก็ยังอยู่ในระดับต่ำ บางครั้งก็ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลางและกลุ่มเจ้าของโรงงาน จึงทำให้เกษตรกรมีรายได้น้อยอยู่ ส่วนทางด้านน้ำตาลยังประสบปัญหาราคาและตลาดภายในและภายนอกประเทศ และยังขาดองค์กรที่รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารทางการผลิต ด้านราคา และการตลาดทั้งภายในและนอกประเทศ สับประรดที่ปลูกก็ยังมีปริมาณการ

ผลิตที่ไม่แน่นอน คุณภาพไม่ได้มาตรฐาน และยังมีประสบปัญหาต่างๆ ดังกล่าวเช่นเดียวกับน้ำตาล

1.2 เป้าหมายการพัฒนาและมาตรการ

(1) เพิ่มผลผลิตต่อเนื้อที่ของอ้อยในพื้นที่ปลูกอ้อยประมาณ 1.8 ล้านไร่ใน 4 จังหวัด คือ กาญจนบุรี (ได้แก่อำเภอเมืองท่าม่วง ท่ามะกา และพนมทวน) นครปฐม (อำเภอเมือง กำแพงแสน ดอนตูม) ราชบุรี (อำเภอบ้านโป่ง จอมบึง โพธาราม) สุพรรณบุรี (อำเภออู่ทอง สองพี่น้อง) และปรับปรุงคุณภาพของสับประรดให้สูงขึ้นในพื้นที่ปลูกสับประรดประมาณ 350,000 ไร่ ใน 2 จังหวัด คือ ประจวบคีรีขันธ์ (อำเภอเมือง หัวหิน ปราณบุรี และกุยบุรี) และเพชรบุรี (อำเภอชะอำ) โดยมีมาตรการการพัฒนาเร่งรัดให้สถานีวิจัยอ้อยที่ท่าม่วงพัฒนาอ้อยพันธุ์ใหม่ที่มีความหวานและให้ผลผลิตสูงเพื่อนำมาเผยแพร่ให้แก่เกษตรกร และรัฐจะกำหนดมาตรการให้โรงงานและเกษตรกรซื้อขายอ้อยจากความหวานแทนน้ำหนัก จัดให้มีศูนย์บริการแนะนำทางวิชาการแก่ผู้ปลูกสับประรดที่เพชรบุรี (อำเภอชะอำ) ประจวบคีรีขันธ์ (อำเภอเมือง ปราณบุรี และกุยบุรี) เพื่อให้มีคุณภาพเพียงพอในการนำไปแปรรูป ส่งเสริมการเลี้ยง

โคนมแทนการปลูกสับปะรด ทั้งนี้เพื่อลด
 เนื้อที่ปลูกสับปะรดให้มีปริมาณการผลิตพอ
 คุ้มกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมให้
 เกษตรกรผู้เพาะปลูกอ้อยและสับปะรดขึ้น
 ทะเบียนผู้เพาะปลูกพืชทั้งสองชนิด เพื่อให้
 สามารถกำหนดครุภัณฑ์การผลิตผลการเกษตร
 ดังกล่าวสู่โรงงานได้สอดคล้องกับแหล่งที่ตั้ง
 กำลังการผลิตและความต้องการของโรงงาน
 เร่งพัฒนาพื้นที่เขตชลประทานฝั่งขวาและ
 ฝั่งซ้าย (มาลัยแมน) ของลุ่มแม่น้ำแม่กลอง
 ให้สามารถส่งน้ำได้ถึงพื้นที่เพาะปลูกในเนื้อ
 ที่เป้าหมาย 1.5 ล้านไร่ ปรับปรุงระบบชล
 ประทานเดิมในลุ่มแม่น้ำเพชรบุรีให้สามารถ
 ส่งน้ำถึงพื้นที่เพาะปลูกได้ 380,000 ไร่ โดย
 ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามามีบทบาทในการจัด
 รูปที่ดินเพิ่มมากขึ้นและดำเนินการสำรวจ
 แหล่งน้ำใต้ดินนอกเขตชลประทาน เพื่อนำ
 น้ำมาใช้ในการปลูกอ้อย และพืชไร่อื่น ๆ
 ในพื้นที่ประมาณ 100 ตารางกิโลเมตรระ
 หว่างอำเภอเมืองกับอำเภอไทรโยคจังหวัด
 กาญจนบุรี

(2) กระจายแหล่งที่ตั้งของโรง
 งานอุตสาหกรรมให้อยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบ
 โดยเฉพาะกระจายแหล่งที่ตั้งโรงงานน้ำตาล
 ให้อยู่ใกล้แหล่งผลิตอ้อยในเขตจังหวัดกาญ
 จนบุรีและสุพรรณบุรี ทั้งนี้เพื่อลดต้นทุน

การขนส่งและประหยัดการใช้พลังงาน และ
 แก้ปัญหาภาวะมลพิษในภูมิภาคด้วย และ
 พิจารณากำหนดครุภัณฑ์การผลิตผลการเกษตร
 สู่โรงงานภายในเขตเศรษฐกิจขยายตัวตาม
 ประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
 ให้สอดคล้องกับแหล่งที่ตั้งของโรงงานที่กระ
 จัดกระจายในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้เพื่อประโยชน์
 ในการลดต้นทุนการขนส่ง การประกันราคา
 ของผลิตผลและการควบคุมปริมาณและคุณ
 ภาพของผลิตผล โดยมีมาตรการส่งเสริมให้
 มีการกระจายแหล่งที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรม
 โดยเฉพาะโรงงานน้ำตาล ไปยังแหล่งวัตถุดิบ
 ให้มากที่สุด เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง
 และภาวะมลพิษที่เกิดขึ้น เพราะโรงงาน
 น้ำตาลส่วนใหญ่ตั้งกระจุกอยู่บริเวณริมฝั่ง
 แม่น้ำแม่กลอง โดยที่รัฐจะต้องเข้ามามีบท
 บาทในการพิจารณากำหนดที่ตั้งโรงงาน การ
 กำจัดน้ำเสีย และการอำนวยความสะดวก
 ในด้านบริการขนส่งพื้นฐานเช่นถนนหนทาง
 แหล่งน้ำ เป็นต้น

(3) ปรับปรุงประสิทธิภาพการ
 ผลิตของโรงงานน้ำตาลและสับปะรดกระป๋อง
 ที่ใช้เครื่องจักรและอุปกรณ์ที่ล้าสมัย จาก
 จำนวนน้ำตาล 20 โรง ใน 4 จังหวัด คือ
 กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี
 และโรงงานสับปะรดกระป๋อง 4 โรง ที่เพชร

บุรี และประจวบคีรีขันธ์ โดยมีมาตรการปรับปรุงเทคนิคการผลิตของโรงงานน้ำตาลและสับประดกระป้อง โดยนำเครื่องจักรที่ทันสมัยแทนเครื่องจักรเดิมที่ล้าสมัย โดยที่รัฐสนับสนุนด้วยการลดภาษีนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรให้แก่โรงงาน

(4) พัฒนาอุตสาหกรรมขนาดย่อมให้ได้มาตรฐานสูงขึ้น โดยเฉพาะอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผาในจังหวัดราชบุรี จำนวนประมาณ 60 โรง และอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวรถบรรทุกในจังหวัดราชบุรี นครปฐม สมุทรสาคร และกาญจนบุรี ประมาณ 230 โรง โดยที่รัฐบาลมีมาตรการกำหนดให้ธนาคารพาณิชย์เพิ่มบทบาทในการกระจายสินเชื่อให้มากขึ้น

(5) ส่งเสริมด้านราคาและตลาด โดยมีมาตรการจัดตั้งสถาบันร่วม เพื่อผลผลิต นโยบายราคา และการตลาดของอ้อย สับประดก และอุตสาหกรรมการแปรรูปเพื่อการส่งออก ซึ่งสถาบันร่วมนี้ประกอบด้วย ชาวไร่ เจ้าของโรงงาน และเจ้าหน้าที่รัฐบาล

3. การพัฒนาระบบเมือง และชุมชนชนบท

3.1 ปัญหา

(1) เกิดความอ่อนแอของกิจ-

กรรมทางด้านการค้าและบริการของภาคอื่น เนื่องมาจากการขาดเมืองหลักที่เป็นศูนย์กลางการพัฒนาภาคเพื่อดึงดูดรายได้ให้ตกอยู่ในภาค และถูกอิทธิพลของกรุงเทพมหานครครอบคลุมทั้งทางด้านการค้าและบริการมาก ผลประโยชน์จึงไม่ตกอยู่กับคนในท้องถิ่นเท่าที่ควร

3.2 เป้าหมายการพัฒนาและมาตรการ

(1) พัฒนาราชบุรีให้เป็นเมืองหลักในภาคตะวันตกเพื่อให้เป็นศูนย์กลางพัฒนาอุตสาหกรรมและบริการกิจกรรมด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะราชบุรีมีขนาดของประชากรจัดอยู่ในลำดับสูงของภาค และเป็นศูนย์กลางการคมนาคมทั้งทางน้ำ ทางรถไฟ และถนนที่เชื่อมโยงจากภาคใต้ไปสู่ภาคภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนี้ยังตั้งอยู่ห่างจากอิทธิพลของกรุงเทพมหานครมากกว่าจังหวัดอื่น รวมทั้งเป็นศูนย์กลางทางด้านการเงินและการคมนาคม การค้าขาย และบริการอีกด้วย มาตรการการพัฒนาเพื่อยกระดับอำเภอเมืองราชบุรีให้เป็นเมืองหลัก ก็ได้แก่การพัฒนาด้านกิจกรรมสาธารณูปโภค และสาธารณูปการหลัก เช่น ระบบการขยายการประปา แผนการพัฒนาสื่อสารโดยเฉพาะโครงการขยายโทรศัพท์ การจัดระบบจราจร มาตรการอื่นๆ

ได้แก่ การพัฒนาบริการพื้นฐานเศรษฐกิจของเมือง เช่น การพัฒนาจักระบบระบายน้ำหลัก ป้องกันน้ำท่วม การกำจัดน้ำเสีย การกำจัดขยะมูลฝอย การส่งเสริมอุตสาหกรรมโดยจัดตั้งศูนย์อุตสาหกรรมภาค การส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโดยการจัดตั้งศูนย์ให้ความช่วยเหลือ ให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การพัฒนาการเกษตรโดยการขยายสินค้าเกษตรและจัดตั้งตลาดกลางสินค้าเกษตร นอกจากนี้ได้แก่การมีมาตรการจัดหาที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อย

(2) พัฒนาเมืองกาญจนบุรี และเพชรบุรีให้เป็นเมืองรอง ทังนี้เพราะสองเมืองนี้มีสถานะของการตั้งถิ่นฐาน ขนาดประชากร มูลค่าการผลิตและรายได้ และมีความสัมพันธ์ของระบบชุมชนในภาคตะวันตกกล่าวคือ มีความสัมพันธ์กับเมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองหลักกับชุมชนชนบทล้อมรอบ โดยมีมาตรการให้เมืองรองทั้งสองเมืองนี้สามารถช่วยการกระจายความเจริญต่อจากเมืองราชบุรี ซึ่งเป็นเมืองหลักทั้งในด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมเบื้องต้นในชนบท และการรองรับแรงงานส่วนเกินจากภาคเกษตรและทำหน้าที่เป็นศูนย์การเกษตรและบริการสังคมของท้องถิ่น โดยที่จะทำให้เกิดประ

สิทธิภาพขึ้นนั้นจำเป็นต้องปรับปรุงบริการพื้นฐานต่าง ๆ ขึ้นในเมืองรองด้วย เช่น การจักระบบระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วม กำจัดน้ำเสียและขยะมูลฝอย การประปา โทรศัพท์ การจัดจราจร

(3) พัฒนาชุมชนชนบทโดยเฉพาะในพื้นที่เฉพาะบริเวณ ชายฝั่งทะเลและตอนกลางของภาคตะวันตก การพัฒนาชุมชนดังกล่าวนี้จะสามารถกระจายการพัฒนาจากเมืองหลัก (ราชบุรี) ไปสู่เมืองรอง (กาญจนบุรี และเพชรบุรี) ให้เชื่อมโยงไปสู่ประชาชนในชนบทได้ โดยมีมาตรการพัฒนาให้ชุมชนชนบทนี้สามารถรับช่วงการกระจายต่อจากเมืองหลักและเมืองรองดังกล่าวโดยมีการพัฒนาบริการสังคมต่าง ๆ ในเขตนี้ เช่น บริการการศึกษา สาธารณสุข และบริการพื้นฐานจำเป็นอื่น ๆ ที่จะมีส่วนสนับสนุนการพัฒนาการเกษตรในชนบทได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บริการทางการเกษตร ด้านการผลิต การตลาด การให้สินเชื่อ

(4) พื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคงและพื้นที่พิเศษที่มีปัญหาด้านความมั่นคงในแผนพัฒนา ฯ ระยะเวลา 5 ปีนี้แตกต่างกับแผนพัฒนา ฯ ฉบับก่อน ๆ ตรงที่ในแผนพัฒนา ฯ ระยะเวลา 5 ปีได้บรรจุการพัฒนาเรื่องความมั่นคงเข้าไว้ด้วย

4.1 ปัญหา

(1) พื้นที่พัฒนาเพื่อความมั่นคงในภาคตะวันตก ได้แก่ พื้นที่ที่ถูกแทรกซึมหรือคุกคามจากผู้ก่อการร้าย โดยมากเป็นผู้ก่อการร้ายที่ขยายมาจากเขตงานภาคเหนือพื้นที่ลักษณะเช่นนี้ ในเขตอำเภอสังขละบุรี อำเภอทองผาภูมิ และอำเภอไทรโยค จังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี เป็นต้น

(2) พื้นที่ชายแดนซีกตะวันตกซึ่งอาจจะประสบกับปัญหาชนกลุ่มน้อยที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติ

4.2 เป้าหมายการพัฒนาและมาตรการ

(1) ในพื้นที่พัฒนาและการกระจายผลการพัฒนาให้ทั่วภูมิภาคจะต้องกระทำ

โดยเร่งด่วนมากที่สุด โดยนำกลยุทธ์การพัฒนาชนบทที่ปรากฏในแผนพัฒนาฉบับที่ 5 นี้มาประยุกต์ใช้ในพื้นที่ดังกล่าว ควบคู่ไปกับการฝึกอบรมในเรื่องการรักษาความปลอดภัยตามแผนการรักษาความมั่นคงภายใน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และการป้องกัน ซึ่งหมายถึงการดำเนินงานตามแผนงานหมู่บ้านอาสาพัฒนาและป้องกันตนเองเพื่อความมั่นคง (หมู่บ้าน อพป.)

(2) ในพื้นที่ชายแดนซีกตะวันตกนั้นจะต้องแก้ไขปัญหากลุ่มน้อยเป็นกรณีพิเศษตามความเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม โดยมีให้กระทบกระเทือนถึงความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศ

โปรดติดตาม

“สังคมศาสตร์”

วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ขอแสดงความยินดี

ในวาระครบรอบ 15 ปี

คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

อัมพร-สุชน แก้วสุวรรณ